

ואתה יודע, כי אדון הראשונים והאחרונים, משה רבנו, כבר אמר לו יתעלה: "עו לא האמנתם בי" 57, "על אשר מריתום" 58, "על אשר לא קדשתם" 59 - פל 60. וחסאו, עליו השלום, היה, שנטה אל אחד משני הקצוות במעלה ממעלות המדות, והיא הסבלנות, כאשר נטה אל הכעס, באמרו: "שמעו נא המורים" 62. דרדק ה' עליו שיהיה איש כמוהו כועס בפני קהל ישראל, במקום שאין ראוי בו הכעס. ובגון זה בחק האיש ההוא חלול השם, לפי שתועותיו כלן ודבריו נלקחים למופת, ומקנים להגיע בהם להצלחת העולם הזה והעולם הבא, ואיד: נראה משני הכעס, והוא מפעלות הרע 61, כמו שבארנו, ולא יבוא אלא מתכונות רעות, מתכונות הנפשיות ואמנם אמרו בזה: "מריתם פי" - הרי הוא כמו שבאר. וזה, שהוא לא היה מדבר עם אנשים המזניים, ולא עם מי שאין להם מעלה, אלא עם אנשים שהקטנה שבנשיהם היתה כמו יתונקאל בן בוני, כמו שזכרו החכמים 64, וכל מה שביעשה או יאמר - יתקנהו. וכאשר ראוהו שכעס, אמרו שהוא עליו השלום אינו מי שיש לו פתיחות מדה, ואלקלא ידע שה' קצף עלינו כבקשת הים, ושאינו הקעסנוהו יתעלה - לא היה כועס. ולא מצאנו בדברי ה' יתעלה אלו בזה הענין לא פעם ולא קצף, אלא אמר 65: "קח את הפטה וכח והשקית את העדה ואת בעירם"

ריגה בלתי פורקת - סוף פרק 2

יבמו כו ישראל בימי אליהו היו קלם עובדי עבודה זרה
 קרצו בעלונותיהם, לכן שבח האלקים: כל הכרפים אשר לא-
 קרעו לבצע וכל-הפה אשר לא-נשק לו (מכבים א יט, יח) - ועם-
 פל-יהוה, כשעמד זממד, חזקה על ישראל, בחורב, כמו שאמר
 (ישעיה ס"ד) ויאמר לו: מה-הקף פה-אליהו? ויאמר: קבא קבאמי זה
 אל-הי עבדות פי-עובדי ברייתך בני-ישראל. אמר לו: שמא ברייתך?
 אמר לו: אף מוכחתיך הרמב. אמר לו: שמא מוכחתיך? אמר לו:
 יאח-נביאיך הרגו בתרב. אמר לו: וברי עמה מסי? אמר לו:
 ואומר אני דברי ויבאשו את-נפשי למה-היה השוה הקדוש-קרוב
 הוא? עד. שאמה. קלמד. חזקה על. ושהאל-לא היה לה זממד?
 על אפוח השלום? שיש-להם בית סגור? בית לזע בנדח וך ה'
 נחמד חזקה על ישראל?
 אילת הריגה
 אילת הריגה

יבמו כו ישראל. כומן: לשעיה הרבו עבדות. כמו שאמר: הוי
 גוי חסא וגוי ישעיה א, ד: וקיי בהם עובדי עבודה זרה. כמו
 שאמר (שם נו, ח): ואתם עזבתם ואתם שמתם וזרעו: והיו
 כם כמו כו שוקני זמים, כמו שאמר (שם א, כא): איכה היתה
 לזונה וגוי וצפה קבצמים: וכמו כו מוקלי שם שמים. כמו
 שאמר (שם כב, יג): אכל ושתו כי חסר נמות: וכוו מצות ה'
 כמו שאמר (שם ל, יא): סודו מנין-ךך הטו מני-אבת השביתו
 מפנינו את-קדוש ישראל. - ועם-קל-וה קביל שאמר: וכתוך
 עם-סמא שפסום אנכי ישב (שם ו, ה) - מני: נצף עלי
 שחר מן-השמים וקניו רצפה... נצת על-פי יאמר: הנה נגע
 וק על-שפתיו וקר צוק ונסאתה ויכפר (שם, ר"ו) ולא קברת
 עד שתרגי מנשה, כאשר אמרו עליהם השלום.
 ודרשו:
 תו: ר' פה - רצון מה לך שאמר ולטורא על בני ושהיה שמו. - על
 שחרים ישראל. - ויבטח שפנו: ישעיה נחבא אבני-בטח בעין ארז. נסור הארז
 כמסור... כשניע המסור-לפני-פני, מסוס דאמר: 'כתוך עם-שטא שמים אנכי ישב'.

ריגה ב

בס הנסרו הקדושה וההיק מלאים על כל גדותם מוז העבודה. שדצן הבורא יח'
 יתעלה שילמדו סנוגריא בתמידות על בניו עם סדרה. אף בשעה שאין עושים
 רצונו של מקום ביה. ולכזו מגרעו ומהרע ובלאיהו. כדמיון האב עיש לו בן
 שאינו הולך בדרך טובה. יודה עין כל בר שכל שעכיו דצוק האב שילמדו בני
 ארס על בגו זה תמיד סנוגריא ולדון אותו לכף זכות. ובחדי אם ישמע מאיזה אדם
 שלמד עליו יחובה דבר זה הוא על אפו ועל חמתו, כיש בהבדא יחיס שהוא
 טוב ומטיב לכל ולא ירח ממנו ודה. שרצונו שילמדו על בניו סנוגריא ולדון
 אותם בתמידות לכף זכות. ושכרו שכן השמים ידעו אותו לכף זכות. כמריל
 בשבת ד' קכ"ו. תיר הון את חבירו לכף זכות וזית אותו לכף זכות. וזיל זית די
 כ"א ע"ב: אריא אציג דיחוי צדיקא רבה בכל עלמא וימר בישא קדם קב"ה
 או ולטורין על ישראל. עונשיה סגי מן כלהו, ולא אשכחא צדיקא סבא כאליהו
 בכל דא ומסוה אמר ולטורין על ישראל כו וכתוב כו. ביי. שעתא אבאיש
 סגיא קמי'. ת"ח מה תריב ביי (מ"א יט. ו) ויסא מראסוחי עונת רצפים. מה
 רצפים. אכר קב"ה כדון יאות למיכל מאן דאמר ולטורין על בני כו. איר
 יצחק לא זו אלי' מסם עד שנשבע לפני הקב"ה להורח זכותן של ישראל תמיד
 וכל מי שעושה זכות הוא מקדים ואומר לפני הקב"ה כן וכך עשה עכשיו פלני
 ואינו זו משם עד שיטבו זכותי' דהוא-גברא דכתוב כו. עכ"ל הוהיק בקצור.

סוף ריגה הארבעה - א' 6

ורחוק מקליטת ריח גן עדן של משיח בו אינו רואה חובה: על שום אחד
 מישראל, ואהבתו לכל אחד מישראל גדולה היא לאין קץ וחסר. רואה הוא את האור
 הגדול שבשמתם. את סגולת פארים ואת זיו החשובה החופף עליהם תמיד. את ברק
 הקדוש ואת אור השכינה שאינה זזה מהם בכל עת ובכל זמן, בכל דרגה ובכל מקום.
 אפי' די השוכן אתם בתוך טומאתם, ובין כך ובין כך בנים אתם לר' אלהיכם.
 מאבתך אלהים, המוטבעת בתוך כל נפש ישראל, מיד כשמתעצרת
 מהמהומה השכרנית של החושים ונסיתותיהם הגסות. מתעוררת היא בתוך הלב
 אהבת ישראל בכל אדם תרבותי. היודע יפה את המהלך ההסתורי. ואין פעלה
 האומה הזאת. לטובה על המחשבה האלהית בכללות האנושיות. אילת ישראל פרק 2

והנה יודע הוא דאמערותא דלעילא מליא פאנערותא וחסמא, לכו אם נמצא בישראל
 מדת השלום ואין בהם שום דילטוריא מלמטה, גם למעלה אין השקט: וכול
 לקטרג עליהם אפילו על צון החסור. מקל עבודה זרה חס ושלום, כמו שכתוב במדרש
 שיר השירים שאמל חס ושלום ישראל עובדי כוכבים ומולות, ובניהם שלום.
 ככיכול אומר הקדוש ברוך הוא, אין השקט וגוג בניהו, שאומר חסיד עצמים אפרים
 הנה לו, ונכונה שכן הסביע הקדוש ברוך הוא כשקטן שפאפו זה לא יוכל ליעד דעו
 קלל, וכו אמרו חז"ל שחזרו של אהאב אף שקיי עובדי עבודה זרה היו יודין למלקמה
 ונצח (ו) לפני שלא היה דעו דילטוריא, וקראיה שלא הלשינו על עובדיה שהיתה את
 מאה הנביאים וקמו שקתוב לקטו ומרע דו, דקלל הוא בקל הענינים, מהו נגוד מדה.
 ולכן כמו שהאדם טובש את עצמו וכולם פיו מלוצר דברי גנות על חבירו, ולעורר
 מדנים עליו, בו למעלה אין המקטרג: כול לפחות פיו לדבר קטיוגריא. לא כן אם נמצא,
 חס ושלום, דילטוריא בישראל מלמטה, לכו מה שמעורר בזה למעלה הפעל דילטוריא
 על עצמו סנוגריא עבור עונותיו כמו שכתוב לקטו בשם ר"ל, הוא מעורר כח
 הקטיוגריא על כלל ישראל, שעל יד זה פא השקט ומקטרג על ישראל עבור עונותיהם
 וחוכע דיו עליהם, וככיכול מקרה להשנישם עבור זה ומי גרם קל זה ממסור לשון הרע
 מלמטה.

אילת הריגה

אילת הריגה

אילת הריגה

א.א. שמואל בר נחמני א"ר יוחנן
 מד כ"ו אתה אבינו כי אברהם לא ידענו
 וישראל לא יכרתו אתה ה' אבינו נואלנו
 בעולם שמך לעתיד לבא יאמר וזו הקב"ה
 לאברהם בניך המצא לי אבד לפניו רבשע
 יסרו על קדושת שמך אבד אינו לה ליעקב
 דתהו לה עזר נחול בנינו אפשר דבעי
 רהיב עליהו אבד לה בניך וטאו אבד
 לפניו רבשע יסרו על קדושת שמך אבד
 לא בסבי מעמא ולא בחודק ענה אבד לו
 ליעקב בניך וטאו לי אבד לפניו רבשע
 בני ולא בניך בשעה שהקיימו לפניך נעשה
 לנישבע קראת להם בני בכור עכשו בני
 ולא בניך ועוד כמה וטאו כמה שנותו
 של אדם שבעים שנה ול עשרין ולא ענישה
 עליהו פשו להו ומשן ול כה וללחתי
 פיש להו ביה ול תרתי סי ופלטא רצלי
 וביכול ודבית הכסא פשו להו תרתי סי
 ופלטא אה אתה סבל את כלם מוטב אהם
 לא פלטא עלי ופלטא עליך תחיל כלם
 על הא קינחת נפש קנן פתח ואבדו (כי) אתה אבינו אמר להם יצחק
 עד שהם בקלסן לי קלס להקב"ה ומרו להו יצחק הקב"ה בעניניהו
 מד נשא עניהם למסח ואמרים אתה ה' אבינו נואלנו בעולם שמך

ולכך היה יצחק מלמד זכות
 טעם זה אחר שהיה אברהם ויעקב מלמד חובה
 וגם שלא יהיו ישראל ח"ו נאבדים והצורך ללמד
 סגוריא עליהם. ולכך אומרים ששאל תחילה
 לאברהם ואחר כך ליעקב ואחר כך ליצחק ולא
 כסדר, שאם כך היה יעקב מלמד זכות כי לעולם
 האחרון מלמד זכות הן מצד שצריך לבית דין
 ללמוד זכות שיהיו בית דין צדק הן מצד שלא
 יהיו נאבדים ישראל לגמרי, ולא היה מועיל אם
 יעקב מלמד זכות ויצחק מלמד חובה כי היה מדת
 הדין שהוא מדת יצחק מקטרג על ישראל, ולכך
 כאשר יצחק מלמד זכות שמדותו של יצחק מדת
 הדין שוב לא יהיה כאן מדת הדין מקטרג וכאשר
 הם זוכים במדת הדין זוכים לגמרי
 16 וזה שאמר לא בסבי טעמא ולא
 בדרדקי עצה כי אין באלו מדת הדין והמשפט
 שעל ידו אפשר למצא זכות, כי הזכות הוא כאשר
 יורד לעומק הדין, לכך אמר ליצחק בניך חטאו
 ואו מתחייב מצה מדת יצחק כאשר יעמיק בדין
 זכות ישראל.

איהו נצח ילול - סוף

בכנסת שכת מתאר מצב שיהיה כאחרית הימים, מצב של משברים בעם ישראל
 שגורמים צער כלפי מעלה. כשם שיש מצבים הגורמים נחת רוח לרבונו של
 עולם, כך קיימים גם סיבוכים נוראים שגורמים צער, וכדי לקרב את הגאולה יש

צורך בכיכול בחיזוק ובכפלת תחומים.
 5 נכנסת שבתא ישנו גמין ציון על המצב הקריטי הנרא האיום
 כאחרית הימים. יש חסכות של חטאים ופשיעים שמעבדים את סוד התקין
 הנורמלי, ואז יש צורך לפנות אל האמת למצוא איה חזוק, רבוע של עולם
 פונה אל אברהם אבינו: "בניך חטאו, אברהם משיב: יסרו על קדושת שמך".
 מאברהם לא קיבל חזוק, רי אינו פונה ליצחק אבינו, משום שהוא מידת הדין.
 10 לכן, פנה אל הנכר, אל יעקב אבינו: "בניך חטאו, ושוב מתקבלת התשובה:
 יסרו על קדושת שמך". אז מופיע כיסוי של נדיפה: "לא בסבי טעמא ולא
 בדרדקי עצה" - לא חוקים טעם ולא בצעירים עצה, לא קיבלתי מסך שום
 הארה והרכה. כלית כריה, פונה ורבוני של עולם אל יצחק - וכאן נמצאת
 העצה, אומר לו יצחק אבינו: נעשה חשבון, כמה זמן יש להם לחטוא ביננו?
 15 צעדים וארבע שעות, טריד מזה את זמן השינה ואת זמן האכילה וכו'; כמה
 שאר: טעט שאר, כמה כבר יוכלו לחטוא בוטן זה? נסתור יחד כינטי וחד
 יקבל את הגל עלינו, ואם אינן מסכים לשתופות - הטל הכל עלי, אם עברתי
 את נסיון העקידה, אני יכול לקבל עלי גם את זה.

פה מופיעה מסירות הנפש של הצדיק הנסתר הזה, של הנפעל הזה, שהוא
 20 עצמו לא כלום אלא כולו נפעל אלוהי, כאן מתגלה שם פתח יצחק, סמית
 הדין הגדול, ומשכת מידת החסד הגדול, מצד מידת הדין מופיע הביטור
 האמיתי והמוחלט של ערך עם ישראל שהוא נצחי אפילו כשהחטאים י"הטא
 ישראל, אף על פי שחטא - ישראל הוא: "יכן כן ובין כן קודים בנים".

ציון הרויב, ע' ג' 192

אזהב את המקום, אזהב את הבריות, עניין זה אנו מוצאים
 גם בין ארבעים ושמנה דברים שהתורה נקנית בהם, וזו הצד
 המשותף שבין שתי המשניות, זו שעניינה תורה לשמה, זו
 שעניינה דרכי קניין תורה. את ההוראה בדבר אהבת המקום
 ואהבת הבריות, אנו צריכים לקיים, כמו כל סעיף אחר בשולחן
 ערוך, אהבה הבריות הבלתי-מוותנית והבלתי-תלויה בדבר

אזהב את המקום - שלומד תורתו מאהבה, אזהב את
 הבריות - שמקובל לתורה ומדינת בדרך ישרה, כדי שגם הם יוכלו
 לרוב טוב ובעל. תפארת ישראל מפרש: אזהב את הבריות -
 אפילו המקולקלין במינות, שאין להאבן אלא מפני שהן בריהותיו של
 הקב"ה. פ' קי"ג, ע"ב

שפניו אלי עמי, מתוך נשמתו אני מדבר עמכם, מתוך נשמת
 נשמתו, מתוך קשר החיים שאני קשור בכלכם, ואחם כולכם
 קטורים בי, מתוך אותה ההרשעה שאני חש אותה עמוק יותר בכל
 הרגשות החיים שלי, שאחם רק אחם, רק כולכם, כולכם, כל
 נשמותיכם, כל דורותיכם, רק אחם הנכם חיוק חיי, בכם אני חי,
 בכם, בחטיבה המוללת של כולכם יש לחיי אותו התוקן, שהוא
 קרוי חיים, מבלי צדכם אין לי כלום, כל התקות, כל השאיפות, כל
 הערך של שיווי החיים, הכל אני מוצא בקרבי רק עמכם, ואני
 זקוק להתקשר עם נשמותיכם כולכם, אני מוכרח לאהבה אתכם
 אהבה אין קץ, אי אפשר לי להורשע שום הרשעה אחרת, כל
 האהבות הקטנות עם הגדולות שבכל תהלוכות חיי, הכל אצורות
 הן באהבתכם, באהבת כללאתכם, הכלל שכל הפרטים שלכם
 בו תרים וחיים, כל אחד מכם, כל נשמה בודדת, שמכלל כולכם,
 הוא ניצוץ גדול וחשוב מאדוקת אור שלמים, המאירה לי את
 אור החיים, אחם טתנים לי חוקן, להיים, לעבודה, לתורה,
 לתפלה, לשריה, לתקות, דרך הציטור של היתכסם אני חש את
 הכל, אני אהב את הכל, על כפי הרוח של חבתכם אני מתנשא
 לאהבת האלהים, והיא מתחייבת לי, מתכבדת אצלי, משתלבת
 בלבבי, מתחצצת ברעיוני, עמכם, עמי, אומתי, אמי, מקור חיי,
 עמכם אני משופף למרחבי עולם, עם נצחכם אני חי וצח, עם
 סארכם אני מלא הוד ותפארת, עם ענותכם אני מלא מלאכותות,
 עם הציטר שבגשמתכם אני מלא מרורות, עם הרעה והתבונה
 שבקירבכם הנני מלא דעה ותבונה, אוצרי חיים הוא לי כל קצב
 כל חק של מעמד רגליכם, ארצכם, ארץ תקותכם, קדש הוא לי,
 ארצות הירושל

וידבר זה ענין גדול
 מאוד שיאהב את רצונו כמותו, אבל דבר זה בשביל
 שישאל הם עם אחד ומצד זה ראוי שיהיו ישראל
 כמו אדם אחד לגמרי, וכאשר אין האהבה לחבירו
 כאלו היה איש אחד דבר זה כאלו לא היו ישראל
 עם אחד, ולכך המצוה בישראל ואהבת לרעך
 כמוך, וכבר בארנו בפרק משה קבל כי דבר זה
 שאהב הבריות הוא אהבת השם ית' גם כן
 כי מי שאוהב את אחד אהב כל מעשה ידיו אשר
 יעשה ופעל, ולמיכך כאשר אהב את השם ית'
 אי אפשר שלא יאהב את ברואיו ואם הוא שונא
 הבריות אי אפשר שיאהב השם ית' אשר בראם.
 וכן כבוד חבירו אשר נברא בצלם אלהים נחשב
 כבוד המקום, וכמו שארנו למעלה באריכות
 בנתיב גמילות חסדים אצל כבוד אורחים שנושב
 זה כמו הקבלת פני שכניה וכמו שארנו;

איהו נצח ילול - סוף